

POPULĂRI CU *CERVUS ELAPHUS* ÎN SUDUL ROMÂNIEI – STUDIU DE CAZ JUDEȚUL OLT

Sorin GEACU*

Key words: *CERVUS ELAPHUS*, the population, species.

În vederea extinderii antropice a arealului cerbului comun în partea de sud a țării, pe teritoriul județului Olt au fost create, înaintea anului 1989, două populații – una în zona Reșca-Dobrosloveni din Câmpia Romanaiilor și alta în zona Seaca din Piemontul Cotmenei. Originea exemplarelor aduse se află în Carpații Orientali (județele Maramureș, Covasna, Harghita, Mureș, Bacău, Buzău, Prahova și Brașov) și Podișul Sucevei. Cele două populații nu sunt conective.

1. Populația din zona Reșca-Dobrosloveni

Se află în partea centrală a județului, la 7 km nord-est de Caracal, la altitudini de 70-95 m. Părțile de vest și nord-vest ale pădurii Reșca (sau Reșca-Hotărani după satele vecine) sunt traversate pe 3,5 km de calea ferată Caracal-Piatra Olt, astfel că, în unii ani, exemplare de cerb au fost călcate de tren, cum a fost cazul cu un mascul în iarna 1977/1978.

Climatul, după înregistrările de la stația meteorologică Caracal, se caracterizează printr-o temperatură medie anuală a aerului de 11°C și precipitații medii de 540 mm/an. Viscoalele din luna noiembrie 1998 au cauzat moartea câtorva indivizi.

În estul pădurii se află valea Oltului, iar în vest cea a Teslului. Suprafețele ocupate cu mocirle și smârcuri (favorabile cerbilor) însumează 17 ha. Pe fondul de vânătoare Dobrosloveni apa se distribuie cu cisterna.

Situată pe teritoriile comunelor Fărcașele, Dobrosloveni și Fălcoiu, suprafețele forestiere de la Reșca-Dobrosloveni însumează circa 2400 ha fiind alcătuite predominant din stejar pedunculat (53%) și frasin (22%), încadrându-se ecosistemului „pădurilor panonic-carpatic de luncă cu stejar și frasin”.

Primii cerbi s-au adus cu camioane de la distanțe de 250-300 km, din județele Brașov, Prahova și Covasna, în anul 1974. În total au fost 13 viței cu vârsta de un an (6 masculi și 7 femele) din care: 4 din Ocolul Silvic Brașov, 4 din Ocolul Silvic Azuga și 5 din Ocolul Silvic Întorsura Buzăului. Aceștia s-au transportat inițial într-un țarc creat în parcela 85 a pădurii Bistrița aflată la 10 km nord-est de Balș. După două săptămâni, țarcul a fost atacat într-o noapte de lupi fiind omorâte 7 exemplare (3 masculi și 4 femele). Cele rămase s-au transportat 35 km spre sud-est, în pădurea Reșca. Aici au fost introduse într-un țarc (Bulvanu) construit în 1965 și folosit anterior pentru colonizarea de cerbi lopătari. Țarcul avea 1 ha arborete și gard de sârmă fixată pe șpalieri de lemn. În interior era un saivan pentru hrană. Ulterior, s-au eliberat 13 exemplare din care 6 erau masculi și 7 femele (Ciobanu, Florica, 2003, Tănăsescu, 2004).

La sfârșitul anilor `70 erau circa 20 de cerbi la Reșca care habitau în porțiunea pădurii aflată în apropierea cabanei silvice.

În luna martie 1985, existau în pădurea Reșca 65 de cerbi (25 masculi și 40 femele), de 6,5 ori mai mulți comparativ cu anul 1976 (tab. 1). Ulterior, în doar câțiva ani, dimensiunea populației acestui mamifer aproape se dublează, astfel că, în primăvara anului 1988 s-au numărat 120 de exemplare, din care 50 masculi și 70 femele. Și în următorii ani se constată o sporire accentuată a numărului de cerbi, înregistrându-se o dublare a acestuia între 1989 și 1992, astfel că, în luna martie 1992 s-a atins maximul populațional al speciei la Reșca – 280 exemplare (80 masculi și 200 femele).

---

* Academia Română, Institutul de Geografie, București, Calea Victoriei 125.

Tab. 1 - Populația de cerb de la Reșca în perioada 1976-1996 (exemplare)

An	1976	1977	1979	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1996
Ex.	10	13	24	65	85	102	120	145	160	185	280	240	40

Cel mai mare cârd de masculi s-a observat în iarna 1989/1990. Erau 32 de indivizi cu vârste cuprinse între 4 și 12 ani.

Pentru reducerea efectivului (care era prea mare și contribuia, alături de și mai numeroșii cerbi lopătari, la degradarea ecosistemului forestier), în perioada 19 octombrie 1990-4 martie 1991 s-au recoltat 30 de cerbi (5 masculi și 25 ciute), carnea fiind predată frigoriferului Craiova.

În anii 1993 și 1994 a fost un braconaj foarte intens, determinând un accentuat recul al populației, care, în 1996 era de 7 ori mai mică comparativ cu anul 1992. După 1993 s-a constatat o reducere populațională și din cauza lipsei de liniște și a migrării în alte zone (au trecut înot Oltul).

Deși primele două perechi de cerb ajung în 1976 și pe fondul de vânătoare Dobrosloveni, vecin cu Reșca, acestea nu au fost stabile acolo decât la începutul anilor '80. Ulterior, populația de cerb de pe fondul Dobrosloveni se mărește astfel încât, în ambele regiuni (Reșca și Dobrosloveni), în primăvara anului 1997 existau 69 cerbi, din care 48 la Reșca și 21 la Dobrosloveni (tab. 2).

Tab. 2 - Efectivele de cerb de la Dobrosloveni și Reșca în perioada 1997-2006 (exemplare)

An / Fond	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dobrosloveni	21	26	18	35	38	30	30	40	41	53
Reșca	48	44	36	19	20	9	10	12	10	10
TOTAL	69	70	54	54	58	39	40	52	51	63

În următorul deceniu, numărul cerbilor din zona analizată nu a oscilat foarte mult (40-70 exemplare), însă, începând cu anul 2000, majoritatea exemplarelor (65-80% din ele) habitează pe fondul de vânătoare Dobrosloveni. De exemplu în primăvara anului 2002, în pădurea Reșca mai erau doar 6 masculi cu 3 ciute.

În luna martie a anului 2006 în partea de nord a Câmpiei Romanaților, existau 63 cerbi comuni din care 53 pe fondul de vânătoare Dobrosloveni (13 masculi și 40 femele) și 10 pe fondul Reșca (4 masculi cu 6 ciute).

Dacă în trecut locurile de boncănit ale acestora erau în pădurea Reșca-Hotărani, după 2002 acestea se află în pădurile de pe fondul Dobrosloveni și mai ales în cea numită Dealul Bobului.

De altfel, există o mișcare a cerbilor pe teren (la Reșca nu au liniște și au apă, iar la Dobrosloveni situația este inversă).

Unele exemplare, datorită zgomotului produs de circulația trenurilor pe linia Caracal-Piatra Olt, au migrat spre nord-vest către pădurile Ocolului Silvic Balș și de acolo, tot în direcție nordică spre cele din Ocolul Silvic Drăgășani unde s-au fixat (Tănăsescu, 2004).

În tabelul 3 sunt evidențiate valorile raportului între sexe (sex-ratio) pentru populația de la Reșca-Dobrosloveni.

Tab. 3 – Valorile sex-ratio la populația de cerb comun de la Reșca-Dobrosloveni

An	1976	1977	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
M/F	1/1,5	1/2,2	1/1,6	1/1,4	1/1,2	1/1,4	1/1,4	1/1,2	1/1,8	1/2,5	1/3

An	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
M/F	1/1,6	1/2,8	1/2,8	1/3,1	1/4,1	1/5,8	1/2	1/2,5	1/3,4	1/3,4	1/3,7

Cele mai „necorespunzătoare” valori ale acestui parametru populațional s-au constatat în anii 2001 (la 48 de femele doar 10 masculi) și 2000 (13 masculi și 41 femele).

Un trofeu foarte valoros (223,9 puncte CIC) s-a obținut pe fondul cinegetic Dobrosloveni la 27 septembrie 2004.

La Reșca și Dobrosloveni există 39 hrănitori, 26 sărării și 2 scaldători create antropice (alături de altele naturale).

2. Populația din zona Seaca

Cerbii comuni au fost introduși și în pădurea Seaca (sau Seaca-Optășani după satele omonime) din nordul județului, la 35 km de Slatina. Aceasta se află pe platouri larg ondulate la altitudini cuprinse între 230-324 m.

Temperatura medie anuală a aerului la Drăgășani (20 km vest) este de 10,4°C, iar media multianuală a cantităților de precipitații la Spineni este de 604 mm.

Valea Plapcea (afluent al Vedei) traversează pe 5,5 km pădurea pe direcția nord-sud. Pâraiele regiunii au caracter intermitent. Pe Plapcea s-au realizat, prin excavare, adâncituri unde să se mențină apa (folosită de cerbi și pentru scaldat). În general însă, apa se distribuie cu cisterna (provenind dintr-un puț forat).

Pădurile din zona Seaca se extind pe circa 3800 ha, pe teritoriile administrative ale comunelor Poboru, Leleasca, Făgețelu, Spineni și Cungrea. Sunt alcătuite din cvercinee: gârniță - 85%, stejar - 4% și gorun - 3%, încadrându-se ecosistemului „pădurilor danubiene de gârniță”.

Cerbii s-au adus în 3 ani (1984, 1985 și 1986) din 7 județe: Bacău, Buzău, Mureș, Harghita, Maramureș, Brașov și Suceava. Astfel, s-a adus câte o pereche din Ocoalele Silvice Fântânele-Bacău (la 4 decembrie 1984), Borșa-Maramureș (la 5 decembrie 1984) și Râul Mic-Brașov (la 9 martie 1985), apoi o ciută din Ocolul Silvic Nehoiașu-Buzău (la 4 decembrie 1984), iar ultimele exemplare (3 masculi și 5 ciute) au fost trimise de Ocolul Silvic Pătrăuți-Suceava (la 12 martie 1985).

Tot în 1985 s-au mai adus 2 masculi, unul din Ocolul Silvic Lunca Bradului (jud. Mureș) și altul din Ocolul Silvic Gheorghieni (jud. Harghita). În anul următor, 1986, s-au mai adus: 1 mascul din Ocolul Silvic Sovata (jud. Mureș) și 13 exemplare (1 mascul cu 12 ciute) din Ocolul Silvic Pătrăuți.

În total, în perioada 1984-1986 popularea a inclus 31 cerbi, din care 10 masculi și 21 ciute. Marea majoritate a acestora au fost viței. Indivizii adulți au provenit de la Pătrăuți.

Toate exemplarele s-au adus cu camioane, de la distanțe mari: 240 km (Râul Mic), 330 km (Sovata), 370 km (Gheorghieni), 380 km (Nehoiașu), 430 km (Lunca Bradului), 500 km (Fântânele), 510 km (Borșa) și 640 km (Pătrăuți). Numai o pereche de viței de la Pătrăuți a fost adusă cu trenul de la Suceava până la Drăgășani, iar de acolo cu camionul până la Seaca.

Cerbii au fost introduși într-un țarc de 3,5 ha (aflat în parcela 59) cu împrejmuirea de plasă de sârmă fixată pe stâlpi de salcâm. Deasupra plasei erau și 4 rânduri de sârmă ghimpată. În țarc au fost ținuti câte 1,5 luni de la momentul aducerii. Aici li s-au administrat fân, lucernă, concentrate, boabe de grâu. Apa era scoasă dintr-un puț forat, fiind distribuită într-un jghiab metalic.

După ce au fost puși în libertate, în primii ani cerbii s-au menținut în parcelele cu tei (25, 26, 39, 40) iar apoi s-au extins în toată pădurea. Astfel, în primăvara anului 1987, când toți cerbii erau liberi, existau 28 de exemplare (tab. 4), din care 13 masculi și 15 femele.

Tab. 4 - Populația de cerb de la Seaca în perioada 1984-1996 (exemplare)

An	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Ex.	5	14	29	28	28	40	57	50	50	54	58	43	35

În anii următori efectivul s-a dublat, de la 28 de exemplare în 1988, la 58 în 1994 (26 masculi și 32 femele), în acest din urmă an înregistrându-se și maximul populațional al speciei din zona Seaca. În anii următori, numărul cerbilor a variat între 35 și 50 de indivizi.

În primăvara anului 1989, cerbii habitau în pădurea Optășani-Fântânele, în 1992 în parcelele 56 și 57 ale pădurii Seaca (mărginite de pajiști spre valea Plapcea Mică), iar în luna martie 1996 erau în pădurile Optășani, Fântânele și Cornățelu și numai 5 (2 masculi și 3 ciute) pe câmpurile de lângă satele Poboru și Mierlicești.

În luna martie a anului 2006 s-au observat 49 de cerbi (17 masculi și 32 femele), din care

84% pe fondul de vânătoare Seaca, 10% pe fondul Topana și 6% pe fondul Spineni (tab. 5).

Tab. 5 - Numărul cerbilor de pe fondurile de vânătoare Seaca, Topana și Spineni în perioada 1997-2006 (exemplare)

An / Fond	1997	1998	1999	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Seaca	45	40	42	40	38	40	42	42	41
Topana	-	-	-	6	6	7	7	7	5
Spineni	-	-	-	-	-	4	4	3	3
TOTAL	45	40	42	46	44	51	53	52	49

În tabelul 6 sunt menționate valorile raportului între sexe (sex-ratio) pentru populația de cerb din zona Seaca.

Tab. 6 – Valorile sex-ratio la populația de cerb din zona Seaca

An	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
M/F	1/1,5	1/1,3	1/1,9	1/1,1	1/1,1	1/1,6	1/1,3	1/1,5	1/2,3

An	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2004	2005	2006
M/F	1/1,2	1/1,8	1/2,5	1/3	1/2,3	1/2	1/2,5	1/2	1/1,8

Cel mai mare dezechilibru între sexe s-a constatat în anii 1996 (25 femele și doar 10 masculi) și 1997 (la 34 femele numai 11 masculi).

Cerbi recoltați la Seaca au fost puțini. Primul a fost în anul 1993. Un trofeu valoros (190,75 puncte CIC) s-a obținut la 7 octombrie 2005.

La Seaca există 34 hrănituri, 40 sărării și 5 scaldători. Iarna la hrănituri li se administrează fân, porumb. Sarea (sub formă de bulgări) se administrează în sărării joase (făcute adesea pe buturugi).

De-a lungul unui an, cerbi efectuează numeroase deplasări, unele pe distanțe mari, însă de fiecare dată revin la Seaca. Astfel, în lunile aprilie-mai pleacă mai ales masculii care se reîntorc la începutul toamnei pentru perioada de boncănit. Vara efectuează deplasări și din lipsa apei. Migrațiile sunt atât către vest (10-15 km către lunca Oltului la Verguleasa) cât mai ales spre nord (20-40 km), în pădurile Ocoalelor Silvice Cotmeana (jud. Argeș) și Stoiceni (jud. Vâlcea), de unde revin (Ciobanu, Florica, 2003).

Începând cu anii 2001-2003, câteva exemplare s-au stabilit și pe fondurile cinegetice vecine, respectiv Topana (7000 ha, din care 3400 ha pădure) și Spineni (7000 ha, din care 1800 ha pădure). De exemplu, la Topana (spre nord de Seaca, la hotar cu județul Argeș) în perioada 2001-2005 s-au observat anual câte 2 masculi cu 4-5 ciute, iar la Spineni (la est de Seaca), s-a constatat anual câte 1 mascul cu 2-3 ciute. Pe aceste două fonduri nu s-au făcut recoltări.

În zona Verguleasa, în 1993 ajunseseră 2 masculi, în 1996 doar ciute (7), iar în anul 1997 un mascul cu 5 ciute.

Factorii limitativi de existență a cerbilor la Seaca sunt: gârnițetele cu largi perioade când nu fructifică, subarboretul forestier foarte slab reprezentat, fenomenele de uscăciune și secetă și lungile perioade când pâraiele seacă.

Concluzii

Pe teritoriul județului Olt au fost create antropic două populații de cerb comun, una în 1974 în pădurea Reșca ca exemplare provenind din sudul Carpaților Orientali, iar alta în pădurea Seaca creată în anii 1984-1986 cu exemplare aduse din Carpații Orientali și Podișul Sucevei. Astfel, s-au procurat indivizi din cele mai reprezentative populații carpatice de cerb, dar și dintr-o arie colinară cu mediu geografic asemănător cu cel de la Seaca. Locurile diferite de origine ale indivizilor aduși, au asigurat o diversitate genetică semnificativă populațiilor de cerb din județul Olt.

Anii de „apogeu” numeric au fost 1992 la Reșca (când s-au consemnat 280 exemplare)

și 1994 la Seaca (când s-au observat 58 de cerbi). În timp, s-au constatat și migrații în zonele vecine locurilor de populare.

În anul 2006, cele două populații însumau 113 exemplare, din care 63 în Câmpia Romanaților (53 cerbi la Dobrosloveni și numai 10 la Reșca) și 50 în Piemontul Cotmenei (42 la Seaca, 5 la Topana și 3 la Spineni).

Scopul introducerii speciei a fost economic (cinegetic) dar și faunistic.

Bibliografie

1. Ciobanu, N., Florica, N., *Pădurile județului Olt*, Edit. Alutus, Slatina, 2003.
2. Tănăsescu, I., *Cerbul comun în fondurile de vânătoare din Ocolul Silvic Drăgășani*, Vânătorul Român, nr. 7-8, București, 2004.
3. * * * (1975-2006), *Arhiva Direcției Silvice Olt*, Slatina.
3. * * * (1980-1990), *Cronica Ocolului Silvic Vulturești*, Vulturești.
4. * * * (1979, 2000), *Amenajamentele Ocolului Silvic Caracal*, București.
5. * * * (1997), *Amenajamentul Ocolului Silvic Slatina*, București.

CERVUS ELAPHUS POPULATIONS IN THE SOUTH OF ROMANIA – CASE STUDY: OLT COUNTY

Olt County is an important case of human-induced expansion of the Red deer (*Cervus elaphus* L., 1758) species in the Romanian Plain and Getic Piedmont.

The species was introduced in Reșca Hunting Fund in 1974 (Caracal Forest Range) and in Seaca Hunting Fund in 1984-1986 (Slatina Forest Range).

In 1985, the population grew to 79 specimens and reached 280 heads in 1992.

In 2006, the effective numbered 113 individuals.